

Tytuł: **Integracja afrykańska - uwarunkowania, formy współpracy, instytucje**

Autorzy: Konrad Czernichowski

Wydawnictwo: CeDeWu.pl

Rok wydania: **2010**

Opis:

Według "Badania opinii publicznej na rzecz integracji obywateli państw afrykańskich w Polsce", przeprowadzonego w 2010 r. przez Instytut Badania Opinii Społecznej i Rynku Millward Brown SMG/KRC na zlecenie Fundacji "Afryka Inaczej" 64% Polaków uważa, że wie o Afryce mało lub raczej mało. Pytani nie potrafili wskazać ani jednego pisarza, muzyka lub filmu afrykańskiego. Książka "Integracja afrykańska - uwarunkowania, formy współpracy, instytucje" ma na celu przynajmniej częściowe pogłębienie wiedzy w zakresie warunków politycznych, społecznych i ekonomicznych sprzyjających integracji gospodarczej lub ją utrudniających.

W książce omówiono przyczyny zacofania krajów afrykańskich stanowiące zarazem bariery w rozwijaniu współpracy między państwami; przedstawiono trudności o charakterze społeczno-politycznym. Wszystkie te czynniki skutkują ubóstwem, a nieraz i głodem mieszkańców, co z kolei umacnia bariery rozwoju społecznego.

W publikacji scharakteryzowano organizacje afrykańskie: Organizację Jedności Afrykańskiej i jej następczynię Unię Afrykańską, jak również 11 ugrupowań regionalnych. Uszeregowano je zgodnie ze stopniem postępów integracyjnych. W książce poświęcono też uwagę efektom integracyjnym (zwłaszcza handlowym) oraz próbie nakreślenia kierunków, w jakich potoczyć się mogą procesy regionalizacyjne w Afryce. Ważnym miernikiem realizacji zamierzonych skutków integracji jest skala wystąpienia efektu przesunięcia handlu i jego kreacji. Poddano je szczegółowej analizie.

Monografia jest adresowana do studentów stosunków międzynarodowych, politologii, ekonomii i afrykanistyki. Adresatami jej są ponadto osoby interesujące się rozwojem gospodarczym w Afryce, jak również teorią integracji ekonomicznej.

Konrad Czernichowski - doktor ekonomii (2008, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu), adiunkt w Instytucie Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Wrocławskiego, członek Polskiego Towarzystwa Afrykanistycznego. Od 2009 r. kieruje wrocławskim ośrodkiem Ruchu Solidarności z Ubogimi Trzeciego Świata "Maitri" (www.maitri.pl). Jego dorobek obejmuje ponad 20 artykułów naukowych. Publikuje ponadto w dwumiesięczniku "My a Trzeci Świat". W Afryce był czterokrotnie, odwiedzając takie kraje, jak: Libia, Tunezja, Kamerun, Zambia i Zimbabwe.

Spis treści:

Wykaz używanych skrótów 6

Wstęp 7

Rozdział 1

Charakterystyka krajów afrykańskich, ich gospodarek i zewnętrznych ograniczeń ich rozwoju 11

- 1.1. Konceptualizacja pojęcia ?najsłabiej rozwinięte kraje Afryki Subsaharyjskiej? 11
- 1.2. Poziom produktu krajowego brutto - analiza nierówności 15
- 1.3. Struktura gospodarek 20
- 1.4. Specyfika handlu zagranicznego 22
- 1.5. Infrastruktura komunikacyjna 26
- 1.6. Wysokość stopy inflacji 30
- 1.7. Skala bezrobocia 32
- 1.8. Przyczyny, skala i konsekwencje zadłużenia zagranicznego państw afrykańskich 34
- 1.9. Pozycja państw afrykańskich na forum WTO 39
- 1.10. Rola pomocy rozwojowej i programów dostosowawczych w rozwoju Afryki 41
- 1.10.1. Pomoc rozwojowa 42
- 1.10.2. Programy dostosowawcze instytucji z Bretton Woods 45
- 1.11. Protekcjonizm rolny krajów wysoko rozwiniętych 45

Rozdział 2

Bariery społeczne i polityczne w afrykańskiej współpracy regionalnej 49

- 2.1. Przyczyny ubóstwa społeczeństw ze szczególnym uwzględnieniem kolonializmu i niewolnictwa 49
- 2.2. Zatrudnienie dzieci 58
- 2.3. Deficyt wody 63
- 2.4. Problem głodu 69
- 2.5. Epidemie najczęstszych chorób 77
- 2.6. Niestabilność polityczna i wojny 87
- 2.6.1. Niestabilność polityczna 87
- 2.6.2. Konflikty zbrojne 88
- 2.7. Powszechność korupcji 92

Rozdział 3

Ogólnoafrykańskie procesy integracyjne w ramach Organizacji Jedności Afrykańskiej i Unii Afrykańskiej 95

- 3.1. Regionalna integracja gospodarcza w ujęciu teoretycznym 95
- 3.2. Geneza OJA 101
- 3.3. Działalność i osiągnięcia OJA 105
- 3.4. Przekształcenie OJA w Unię Afrykańską 111
- 3.5. Organy UA i ich kompetencje 113
- 3.5.1. Zgromadzenie Unii 114
- 3.5.2. Rada Wykonawcza 114
- 3.5.3. Parlament Panafrkański 115
- 3.5.4. Trybunał Sprawiedliwości 116
- 3.5.5. Komisja 117
- 3.5.6. Komitet Stałych Reprezentantów 118
- 3.5.7. Rada Ekonomiczna, Społeczna i Kulturalna 119
- 3.5.8. Rada Pokoju i Bezpieczeństwa 121
- 3.5.9. Wyspecjalizowane Komitety Techniczne 125
- 3.5.10. Instytucje finansowe 126
- 3.6. Działania podejmowane przez Unię Afrykańską 127
- 3.7. Projekt przekształcenia UA w Afrykańską Unię Gospodarczą i Walutową 131

Rozdział 4

Typologia afrykańskich regionalnych ugrupowań integracyjnych 135

- 4.1. Strefy preferencyjnego i wolnego handlu 138**
  - 4.1.1. Wspólnota Gospodarcza Państw Środkowoafrykańskich (ECCAS) 138**
  - 4.1.2. Wspólnota Rozwoju Południowej Afryki (SADC) 141**
- 4.2. Strefy wolnego handlu w fazie tworzenia 146**
  - 4.2.1. Wspólnota Gospodarcza Państw Zachodnioafrykańskich (ECOWAS) 146**
  - 4.2.2. Wspólnota Państw Sahelu i Sahary (CEN-SAD) 152**
- 4.3. Unie celne 156**
  - 4.3.1. Południowoafrykańska Unia Celna (SACU) 156**
  - 4.3.2. Wspólny Rynek Afryki Wschodniej i Południowej (COMESA) 158**
- 4.4. Wspólny rynek: Wspólnota Wschodnioafrykańska (EAC) 161**
- 4.5. Unie walutowe 165**
  - 4.5.1. Zachodnioafrykańska Unia Gospodarcza i Monetarna (UEMOA) 165**
  - 4.5.2. Wspólnota Gospodarcza i Monetarna Afryki Środkowej (CEMAC) 169**
- 4.6. Przykłady innych bloków 171**
  - 4.6.1. Unia Maghrebu Arabskiego (UMA) 171**
  - 4.6.2. Międzypaństwowa Organizacja do spraw Rozwoju (IGAD) 174**
- 4.7. Współpraca poszczególnych ugrupowań integracyjnych z Unią Afrykańską 178**

Rozdział 5

Efekty współpracy między krajami afrykańskimi i jej perspektywy 183

- 5.1. Ocena funkcjonowania organizacji regionalnych 183**
  - 5.1.1. Efekty kreacji i przesunięcia handlu 184**
  - 5.1.2. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne 203**
  - 5.1.3. Efekty społeczne 207**
- 5.2. Wpływ procesów integracyjnych na kondycję gospodarczą państw LDC 209**
- 5.3. Kierunki rozwoju współpracy regionalnej 212**

Zakończenie 217

Summary 222

Literatura 223

Akty prawne, dokumenty i materiały źródłowe 223

Raporty, analizy i materiały statystyczne 224

Pozycje zwarte 225

Artykuły z czasopism i gazet 229

Źródła internetowe 230

Spis tabel i rysunków 237

Tabele 237

Rysunki 238

Indeks 239

Postscriptum 251